

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРАВА
ІМЕНІ КОРОЛЯ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖУЮ

голова Приймальної комісії

 А.І. Луцький

«*24*» *квітня* 2016 року

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З

АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ

**для зарахування на навчання за освітньо-науковим ступенем доктора
філософії за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування**

Укладач:

Доктор архітектури, професор кафедри архітектури та містобудування Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького **В. Ю. Дурманов.**

Рецензент:

Доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри архітектурного проектування Інституту архітектури Національного університету «Львівська політехніка» **М.М. Габрель.**

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри архітектури та містобудування протокол № 8 від «5» квітня 2016 року

Схвалено вченою радою Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького,

Протокол № 9 від 28 квітня 2016 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступник в аспірантуру повинен знати понятійний апарат архітектурної науки, мету, функції та структуру архітектурно-містобудівної науки. При відповіді на запитання потрібно керуватися методологічним апаратом володіти професійною науковою мовою. Вступник повинен орієнтуватися в сучасних тенденціях і концепціях архітектури та містобудування, вміти поєднати теоретичні знання з практичними навиками. Відповідь повинна бути чітка і послідовна.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Екзаменаційний білет зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» складається з трьох питань які забезпечують розкриття проблемних питань основ архітектурного проектування, містобудування, районного планування та урбоєкології, теорії містобудування, інженерного благоустрою населених пунктів, комплексного дослідження архітектурного об'єкту.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБОВУВАННЯ

1. Поняття містобудівельної діяльності. Основні завдання містобудування.
2. Сучасні види і системи розселення. Визначення поняття «місто». Класифікація міських поселень.
3. Функціонально-планувальна структура міста. Структурні елементи розпланування, їх особливості, характеристика, значення.
4. Місторегулююча документація. Генеральний план та його роль в управлінні розвитком міст.
5. Функціональне зонування території міста. Територіальне планування і проектування. Їх особливості та значення. Функціонально-планувальна структура житлового району і кварталу.
6. Система закладів громадського обслуговування. Особливості планувальної структури.
7. Мережа доріг та вулиць і організація пішохідного руху у мікрорайоні (житловому кварталі). Схема організації транспортно-пішохідного руху.
8. Елементи плану вулиць і доріг. Червона лінія. Лінія забудови. Пішохідний рух в місті.
9. Санітарно-гігієнічні та протипожежні вимоги до розміщення забудови.
10. Поверховість будинків у житловій забудові. Просторова композиція житлових утворень.
11. Економіка житлової забудови і основні техніко-економічні показники. Техніко-економічне обґрунтування містобудівних рішень.
12. Нормативно-правове регулювання містобудівної діяльності.

13. Загальноміський центр. Система громадських центрів міста. Особливості вирішення архітектурно-планової і об'єктивно-просторової структури містобудівних центрів.
14. Поняття комплексного благоустрою міських територій. Архітектурне проектування благоустрою.
15. Вертикальне планування території.
16. Основні фактори при вирішенні якісно нового підходу до розвитку міста.
17. Планування міських територій на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівні
18. Концепція сталого розвитку міста, її роль та значення
19. Феномен урбанізації. Урбаністика. Проблеми і шляхи розвитку української урбаністики. Міські урбанізовані ландшафти, їх особливості.
20. Основні принципи моделювання планувальної організації міських територій.
21. Місто, як найбільш цілісний суб'єкт загальної складної системи:
22. Якість міського простору та фактори, що її визначають
23. Містобудування, як системний вид людської діяльності: Містобудівне регулювання та роль громадськості в процесі ухвалення містобудівних рішень:
24. Сучасний рівень розвитку міст та завдання його удосконалення.
25. Архітектурно-планувальні, соціально-економічні та екологічні проблеми та передумови містобудівного розвитку в Україні. Ресурсозберігаючі містобудівні заходи.
26. Державне регулювання у сфері містобудування. Законодавство України у сфері містобудування.
27. Містобудівельні особливості проектування громадських будівель. Класифікація громадських будівель. Архітектурно-художня композиція громадських будівель в містобудівному комплексі.
28. Сучасне інженерне обладнання будівель. Забезпечення системами інженерного обладнання будівель. Методика техніко-економічної оцінки оптимального варіанту.
29. Мета і завдання районного планування. Основні види і принципи районного планування.
30. Комплексна оцінка території. Екологічні і архітектурно-естетичні аспекти районного планування
31. Особливості планувальної структури виробничих територій.
32. Проектування промислових районів.
33. Планувальна організація виробничих територій.
34. Технопарки і технополіси.
35. Санітарно-захисна зона. Особливості облаштування, підбір рослин.
36. Планувальна структура сельбищних територій. Система громадського обслуговування. Житлова забудова. Розпланування житлового району і кварталу.
37. Транспортна і пішохідна мережі. Просторова композиція житлових утворень.
38. Приміська зона. Основні функції. Функціональне зонування. Транспортне обслуговування.

- 39.Класифікація міських вулиць, доріг і площ. Території зовнішнього транспорту. Парковки. Пішохідний і велосипедний рух в місті.
- 40.Склад проектної документації з районного планування. Економічна ефективність районного планування.
- 41.Стратегія розвитку, процеси планування і проектування. Сталий розвиток і маркетинг міського середовища.
- 42.Озеленення, як засіб формування культурного ландшафту. Функціональні міські ландшафти.
- 43.Парки, сквери, бульвари, міські сади. Їх роль та особливості планувальної структури.
- 44.Вплив навколишнього середовища на здоров'я міської популяції людей. Демографічна проблема в Україні.
- 45.Будівельні норми і правила. Нові закони в містобудуванні.
- 46.Містобудівні особливості проектування громадських будівель. Класифікація громадських будівель. Архітектурно-художня композиція громадських будівель в містобудівному комплексі.
- 47.Проектування блокових та кооперативних громадських будівель. Культурно-просвітницькі та торгово-побутові центри.
- 48.Комплексне інженерно-технічне забезпечення забудови окремих мікрорайонів і міста в цілому.
- 49.Методично-правові основи, мета та задачі реконструкції. Основні поняття та визначення. Природа та специфіка реставрації.
- 50.Історичне місто як система архітектурних ансамблів. Сучасна практика реконструкції історичних міст.
- 51.Нормативно-правове та організаційне забезпечення реконструкції історичної забудови та комплексів.
- 52.Зони охорони пам'яток як механізм збереження історичної забудови.
- 53.Консервація. Співрозмірність консервації з ремонтом пам'ятки. процесу руйнації пам'ятки.
- 54.Фрагментарна та цілісна реставрація архітектурного об'єкту. Відтворення об'єкту методом створення «копії», як компромісний варіант збереження втраченої пам'ятки.
- 55.Особливості реставраційного процесу. Режим реставраційних робіт на пам'ятках дерев'яного зодчества.
- 56.Фотофіксація. Технологічні рекомендації по проведенню робіт. Проект пристосування.
- 57.Загальні відомості про будівлі і споруди. Їх класифікація.
58. Об'ємно-планувальні та архітектурно-конструктивні елементи будівель і споруд.
- 59.Основні вимоги до будинків і споруд та їх елементів. Вимоги надійності та конструктивної безпеки. Вимоги пожежної безпеки об'єктів будівництва. Естетичні та економічні вимоги.
- 60.Кліматичні фактори та їх вплив на конструкції будівель.
- 61.Конструктивні системи будівель, будівельні системи будівель.

62. Правила розмірної прив'язки конструктивних елементів будівель до координатних осей.
63. Проектна документація, її основні поняття. Загальні положення розробки проектної документації для будівництва. Стадії проектування.
64. Основні вимоги до проектної та робочої документації.
65. Сутність та склад техніко-економічного обґрунтування проекту. Система техніко-економічних показників ефективності проекту.
66. Методика визначення основних техніко-економічних показників проекту та їх ефективність.
67. Типи багатоквартирних житлових будинків. Квартирні будинки і гуртожитки. Будинки секційного, коридорного, галерейного типів.
68. Типи забудови багатоквартирними житловими будинками. Санітарні і протипожежні вимоги щодо проектування генплану. Зонування генплану.
69. Майданчики для ігор, відпочинку, занять фізкультурою. Автомобільні стоянки. Норми проектування пандусів і сходів при вході в будинки.
70. Категорії житла. Квартири і їх параметри. Технічні приміщення. Літні приміщення і еркери.
71. Малоповерхові, багатоповерхові житлові будинки. Будинки підвищеної поверховості і висотні.
72. Основні поняття і завдання благоустрою міських територій. Об'єкти і суб'єкти благоустрою.
73. Права та обов'язки громадян в сфері благоустрою. Організація благоустрою населених пунктів.
74. Задачі, значення і проблеми інженерного благоустрою у формуванні комфортного міського середовища. Структура інженерного благоустрою.
75. Екологічний благоустрій міських територій.
76. Міський шум. Інсоляція. Аерація житлових територій. Комфортність міського середовища.
77. Проблеми санітарного очищення міських територій. Задачі санітарної очистки міста. Види міських відходів.
78. Системи інженерного забезпечення міст.
79. Вертикальне планування міських територій. Основні завдання вертикального планування. Окремі завдання при вертикальному плануванні.
80. Збереження зелених насаджень та інженерних мереж при вертикальному плануванні.
81. Поняття про малі архітектурні форми. Малі архітектурні форми на житлових територіях. Проблеми пов'язані з використанням та облаштуванням МАФів в містах.
82. Наукові основи екологічної експертизи. Мета та завдання екологічної експертизи.
83. Форми екологічної експертизи. Принципи екологічної експертизи.
84. Об'єкти та суб'єкти екологічної експертизи.
85. Підходи до класифікації екологічної експертизи. Форми екологічної експертизи. Методика проведення екологічної експертизи.
86. Особливості формування естетичного вигляду населених пунктів.

87. Поняття про естетику, красу і сприйняття міського ландшафту.
88. Сучасний міський дизайн. Напрямки і стилі міського дизайну.
89. Фактори, що впливають на формування образу міста. Біоніка в архітектурі.
90. Зелені насадження, їх функції в міському середовищі. Благоустрій та озеленення міських територій, міське зелене господарство.
91. Охорона і збереження зелених насаджень в містах.
92. Загальні принципи формування садово-паркового ландшафту. Естетична оцінка садово-паркових ландшафтів та їх елементів.
93. Водні пристрої та геопластика. Засоби візуальної комунікації.
94. Вертикальне озеленення. Рокарії. Альпінарії
95. Газони. Квіткове оформлення. Їх роль в міському середовищі.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

1. Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень. ДБН 360-92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kga.gov.ua/files/doc/normy-derjavy/dbn/Mistobuduvannja-Planuvannja-i-zabudova-miskyh-i-silskyh-poselen-DBN-360-92.pdf>.
2. Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях. ДБН Б. 1.1.-13:2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minregion.gov.ua/attachments/files/bydivnitstvo/tehnichne-regulyuvannya/normuvannja/DBN_B.1.1-13-2012.pdf.
3. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 № 2780-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>.
4. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 № 2807-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2807>.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Безлюбченко О. С. Урбаністика: Навч. Посібник / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний. – Харків: ХДАМГ, 2003. – 254 с.
2. Белочкина Ю. В. Ландшафтний дизайн / Ю. В. Белочкина. – Харків: «Фолио» – 2006. – 316 с.
3. Білоконь Ю. М. Регіональне планування / Ю. М. Білоконь. – К.: 2003. – 320 с.
4. Волков Д. П. Благоустрій міських територій / Д. П. Волков. – К., 1999. – 245 с.
5. Гетун Г. В. Архітектура будівель і споруд. Книга 1. Основи проектування: Підручник. – К.: Кондор, – 2011 р. – 387 с.
6. Гетун Г.В. Основи проектування промислових будівель/ Гетун Г.В. – К.: КОНДОР, 2003. – 210 с.
7. Гетун Г.В., Криштоп Б.Г. Багатоповерхові каркасно-монолітні житлові будинки / Гетун Г.В., Криштоп Б.Г. – К.: КОНДОР, 2005. – 220с.
8. Дідик В. В. Планування міст / В. В. Дідик, А. П. Павлів. – Львів: Львівська політехніка, 2006. – 407 с.
9. Домбровський Н. Г. Озеленення міських територій / Н. Г. Домбровський, М. І. Гальперин – К., 1995. – 185 с.
10. Инженерная подготовка и благоустройство городских территорий / [Владимиров В. В., Давидянц Г. Н., Расторгуев О. С., Шафран В. Л.] – М.: Архитектура-С, 2004. – 240 с. – ISBN 5-274-01886-6.
11. Ковригин С.Д., Крышов С.И. Архитектурно-строительная акустика Коврыгин С.Д., Крышов С.И. – М.: Высшая школа, 1986. – 256 с.
12. Король В.П. Архітектурне проектування житла/ Король В.П. – К.: ФЕНІКС, 2006. – 208 с.
13. Крижанівська Н. Я. Основи ландшафтного дизайну: Підручник / Н. Я. Крижанівська – К.: «Ліра-К», 2009. – 218 с.
14. Кучерявий В. П. Урбоекологія / В. П. Кучерявий. – Львів: Світ, 1999. – 360 с.
15. Ліпянін В. А. Інженерний благоустрій міських територій / В. А. Ліпянін Конспект лекцій для студентів спеціальності 7.092103, 8.092103 «Міське будівництво і господарство» денної і заочної форми навчання. – Рівне: НУВГП, 2005. – 67 с.
16. Ліпянін В. А. Санітарний благоустрій міських територій / В. А. Ліпянін. Конспект лекцій для студентів спеціальності 7.092103, 8.092103 «Міське будівництво і господарство» денної і заочної форми навчання. – Рівне: НУВГП, 2006. – 56 с.
17. Лоїк Г. К. Використання земель населених пунктів з основами містобудування. / Г. К. Лоїк, І. Г. Тарасюк, Д. І. Солярчук. – Львів: ЛДАУ, 2000. – 58 с.

18. Маклакова Т.Г., Нанасова С.М., Шарапенко В.Г. Проектирование жилых и общественных зданий: Учеб. пособие для вузов / Под ред. Т.Г. Маклаковой / Маклакова Т.Г., Нанасова С.М., Шарапенко В.Г. – М.: Высш. шк., 1998. – 400 с.
19. Мхитарян Н.М. Энергосберегающие технологии в жилищном и гражданском строительстве: Монография/ Мхитарян Н.М. – К.: Наукова думка, 2000. – 417 с.
20. Посацький Б. С. Основи урбаністики. Частина І. Урбанізація та територіальне розпланування / Б. С. Посацький. – Львів: «Компанія Манускрипт», 2002. – 120 с.
21. Шубин Л.Ф. Архитектура гражданских и промышленных зданий. Т.5. Промышленные здания/ Шубин Л.Ф. – М.: Стройиздат, 1986. – 335 с.
22. Цимбал С.Й. Підземне будівництво: Навч. Посібник / Цимбал С.И. – К.:КНУБА, 2004. – 48 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Білоус В. І. Садово-паркове мистецтво: Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів / В. І. Білоус. – К., 2001. – 299 с.
2. Великовский Л.Б., Ильяшев А.С., Маклакова Т.Г. и др. Архитектура гражданских и промышленных зданий/ Великовский Л.Б., Ильяшев А.С., Маклакова Т.Г. и др. Т. 3. Жилые здания. – М.: Стройиздат, 1983. – 239 с.
3. Гродзинский М. Д. Основы ландшафтной экологии: Ученик / М. Д. Гродзинский. – К.: Лыбидь, 1993. – 228 с.
4. Заходи, щодо покращення благоустрою міста. / [За ред. Н.Г. Гаркави]. – Сімферополь, 1996. – 25 с.
5. Зеленкина С. В. Пруды, фонтаны, каскады, водоемы / Зеленкина С. В. М.: Вече, 2003. – 176 с. – ISBN 5-9533-0065-4.
6. Ильинский В.М, и др. Т.2. Основы проектирования. – М.: Стройиздат, 1976. – 215 с.
7. Інженерне обладнання будівель і споруд. Природне і штучне освітлення. ДБН В.2.5-28-2006. – К.: Мінбуд України, 2006. – 36 с.
8. Інженерний захист та освоєння територій: довідник [за ред. В.С. Ніщука] – К.: Основа, 2000. – 334с. – ISBN 966-7233-26-х.
9. Король В.П. Архітектурне проектування житла / Король В.П. – К.: ФЕНІКС, 2006. – 208 с.
10. Краткий справочник архитектора: Ландшафтная архитектура. / Под ред. И. Д. Родичкина. К., 1990. – 356 с.
11. Лобанов Е.М. Транспортная планировка городов: Учебник для студентов вузов / Е. М. Лобанов. – М.: Транспорт, 1990, – 240 с.
12. Містобудування. Довідник проектувальника. / за ред. Т. Ф. Панченко. – К.: Укрархбудінформ, 2001., – 192 с.
13. Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень. ДБН 360-92. – К.: Міськбудархітектури України, 1995.
14. Николаевская Н. А. Благоустройство территорий / Николаевская Н. А. – М.: Академия, 2002. – 272 с. – ISBN 5-7695-0989-9.
15. Районная планировка. Справочник проектировщика. – М.: Стройиздат, 1986. – 286 с.
16. Споруди транспорту. Вулиці та дороги населених пунктів. ДБН В.2.3-5-2001. – К.: Держбуд України, 2001.– 51 с.
17. Шубин Л.Ф. Архитектура гражданских и промышленных зданий. Т. 5. Промышленные здания / Шубин Л.Ф. – М.: Стройиздат, 1986. – 335 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Габрель М.М. Загальна методика естетизації міського середовища // Записки Наукового товариства імені Шевченка. — Том ССXLIX. Праці Комісії архітектури та містобудування. — Львів, 2005. — С. 406-414 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.anthropos.lnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/3636>.

2. Екологічна естетика та естетичне виховання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1040101761140/etika_ta_estetika/ekologichna_estetika_estetichne_vihovannya.
3. Ігнатенко О. П. Формування державної політики у сфері благоустрою населених пунктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://academy.gov.ua/ej/ej19/PDF/12.pdf>.
4. Інформаційний портал Благоустрій.ІНФО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blagoustriy.info>.
5. Некос А. Н., Мірошниченко В. В. Естетика урбогеосистем. Огляд досліджень // Вісник ОНУ. Т.18, Вип. 2 (18). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua>.
6. Районне планування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bibliograph.com.ua/spravochnik-181-4/48.htm>.
7. Територіальне проектування та районне планування. Частина 1: Основи територіального проектування та районного планування територій населених пунктів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dsr.univ.kiev.ua/pub/127776/>.
8. Типові правила благоустрою території населеного пункту. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua/attachments/content-attachments/3020/Додаток.pdf>.